

DEBRECZENI ÚJSÁG

Előfizetési ár:

Helyben félévre 6 K, negyedévre 3 K — f.
Vidéken félévre 9 K, negyedévre 4 K 50 f.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Kossuth-utca 3. szám, I-ső emelet
(Debreceni Első Takarékpénztár-épület.)

Vértanuk temetése. Az utolsó út.

Az egész magyar nemzet igaz részvéte kíséri utolsó útjukra a nemzeti eszme vértanuit, akik alávaló merényletnek estek áldozatul Debrecen város falai közt.

Mélyen megrendítő, szomorú eseménye ez a város történetének, melyre késő századok mulva is iszonyattal és elkésredéssel fog emlékezni az utókor minden magyarja, de kegyelettel fogja említeni a nagy, nemzeti ügy vértanuit.

Nagy, nemzeti csapásnak tekinti a város és Hajdúvármegye törvényhatósága, az állami hivatalok, az összes felekezetek, egyesületek, körök. Az összes iskolákban szünetelni fognak az előadások a gyászjeléről és **hogy minden felekezethez gyász van, együtt kondulnak meg az összes templomokban a harangok, hogy ércszavakkal hirdessék minden felekezethez együttérzését a nemzeti gyászban.**

Míg az egész város közönsége készül a végtisztesség megadására, hogy utolsó útjára kísérje ki a magyarság vértanuit, addig a nagy rendőr-apparátus lázasan kapkodja össze a szörnyű merénylet bűnjelét. Sajnosan kell azonban megállapítani, hogy a nyomozás téves uton halad, mert a merénylőt a pravoszlávok között keresi, holott sokkal közelebb találhatná meg a bonyodalom vezető fonálát abban a feneketlen gyűlöletben, melynek vad fellángolását még nem régen is fölcsapni láttuk Kismajtényban, Szamosdobon és egyebütt. Nyilvánvaló, hogy politikai érdek játszik közre, mikor a közvélemény lázas érdeklődését mesterségesen akarják más irányba terelni.

De most nem vádaskodunk. Mélyen megrendült szívvel álljuk körül a vértanuk koporsóit, akik a magyarság szent ügyének estek áldozatul. Undorral, megvetéssel gondolunk azonban a gazokra, akik az egész magyar nemzet szívét sebeztek meg a pokolgéppel.

Az eseményről az alábbi tudósítást közöljük:

A halottak beszentelése a kórházban.

Tegnap délután fél 5 órakor történt meg a halottak beszentelése a közkórház halottasházában. Dankó temetkezési intézet emberei délelőtt a holttesteket fekete érekkoporsókba helyezték.

A temetési teremben ravatalozták fel a halottakat. Középen fekszik Jackovics vikárius. Holttestéből nem lehet látni semmit, csupán a fényes és díszes ornatust, mélyen nem annyira felékesítették, mint inkább csak letakarták a rendkívül összeroncsolt holttestet. Szinte

így van Slepkovszky István holtteste. Az ő összeroncsolt testrészei felett is papi ruhája van.

Csatth Sándornak látható az arca. Most így a rátapadt koromtól, vértől és portól megtisztítva lehet látni, hogy a szerencsétlen ügyvéd arca csaknem hogy megsült. Az égési sebek következtében rákvörös az arc, de a vonások alig változtak valamit.

Csatth Sándor koporsójába beletették édes anyja fényképét, akit rajongásig szeretett, azonkívül a holttest mellére egy csokrot tettek azokból a sárga virágokból, melyeket ő nagyon szeretett.

A holttestek beszentelése teljesen szűk körben folyt le. A nagyközönséget nem eresztették be a ravaatlos szobába, csupán a hozzátartozókat, lelkészeket.

A beszentelésen részt vettek Jackovits Sándor lelkész, Jackovits Mihály testvére, Slepkovszky Sándor bodrogszerbi lelkész és Slepkovszky Mihály, vasgyári állomásfőnök, a tragikus véget ért Slepkovszky János testvérei, kik megdöbbenve álltak körül a ravatalt.

A beszentelés szertartását Papp Gyula gör. kath. parochus végezte Lázár Béla és Lacky Dénes lelkészek segédletével. A beszentelés után Lázár Béla lelkész a halottakat szentelt olajjal megkenté.

Csatth Sándor koporsója mellett a szertartás alatt mélyen megrendülten állott édes atyja: Csatth Zsigmond és folyton könyezett.

A ref. egyházkerület részvéte.

A tiszántuli ref. egyházkerület a legőszintébb érzéssel osztozik a magyar görög kath. püspökség gyászában. Főiskolájára, valamint a püspöki hivatalra kitűzette a gyászlobogót. Részvétét pedig az alábbi átiratban tolmácsolta:

1213/1914. szám.

Főtisztelendő és Méltóságos Püspök Ur!

A tiszántuli ref. egyházkerület mélyeséges fájdalmát jelentem s adom hozzá ahhoz a méltó gyászhoz, amely a testvér gör. kath. püspökség lelkére borult. A magyar nemzeti eszme új martírjai éppen olyan kegyelettel lesznek megőrizve szent érzelmeink pantheonjában, mint ahogy őrizzük a mi egyházunk kebeléből vértanúságra elhívottak hosszú sorát.

Gyászunk, részvétünk jelentése mellett tolmácsolom egyházkerületünk örömét a felett, hogy Méltóságodat az isteni kegyelem sátora elfedezte az emberi gonoszság töre elől.

Végül tudatom, hogy egyházkerületünk külsőképen is osztozkodni óhajt a méltóságod gyászában s ezért:

1. úgy a maga, mint debreceni főiskolája képviselőleg;
2. a debreceni főiskola ifjusága testületileg fog részt venni a holnap temetésén;
3. felajánljuk Méltóságodnak a főiskolai énekhar közreműködését a templomi szertartás keretében.

Fogadja Főtisztelendő és Méltóságos Püspök Ur kiváló tiszteletem öszinte nyilvánítását.

Debrecen, 1914. február 24.

Dr. Baltazár Dezső püspök.

A küldöttség tagjai lesznek az egyházkerület részéről: Baltazár Dezső dr. püspök, gróf Dégenfeld József főgondnok, Kiss Ferenc, egyházkerületi főjegyző, Ferenczy Gyula dr., Széll Kálmán, Sas Béla, Hajdu Zsigmond, Hörömpő Dezső; a főiskola részéről: dr. Kun Béla igazgató, Márk Endre udvari tanácsos, főügyész, Karay Sándor gimnáziumi, dr. Veress István tanítóképezdei igazgatók, dr. Tóth Lajos, dr. Erdős József, dr. R. Kiss István tanárok.

Dr. Baltazár Dezső a merényletről.

Dr. Baltazár Dezső ref. püspök tudvalevőleg a katasztrófa után nyomban megjelent a helyszínen, majd az első között volt, akik Miklósy István püspököt szerencsés megmenekülése alkalmából üdvözölték s az áldozatok iránt érzett mély részvétöknek kifejezést adtak. Ez a meleg érdeklődés tegnap délben újra elvezette dr. Baltazár Dezső püspököt a robbanás színhelyéhez, amelyet feleségével együtt közelebbről is megtekintett.

Alkalmunk volt beszélni a merényletről dr. Baltazár Dezső püspökkel, aki a következőket mondotta:

— Egy nemzeti csapás ez, amelynek súlyát át kell érezni mindenkinek. Meg kell döbennünk azon, hogy itt vérrel kell megfizetnünk a nemzeti eszme utjának törését. En nem tudom elhinni, hogy pravoszláv-tendenciájú lenne ez a merénylet. A pravoszlávia nem gyűlölködéssel hódít.

Dr. Baltazár Dezső püspök tehát egészen mély perspektívájában mérlegeli ezt a megrendítő eseményt.

A ref. egyház részvéte.

A debreceni ref. egyház is rész kíván magának a magyar gör. katolikus egyházmegye gyászából. Az egyház épületén gyászlobogó leng. Kovács József főgondnok intézkedésére pedig a temetés ideje alatt az összes ref. templomokban megkondíttják a harangokat. Szele György, iskolaszéki elnök elrendelte, hogy szerdán a tanítás a ref. elemi iskolákban szüneteljen. Az egyház elnöksége részvétiratot intézett Miklósy István püspökhöz.

A Szent László-dalegylet gyásza.

A hétfői megdöbentő merénylet a Szent László-dalegyletet is gyászba döntötte, a menyiben a katasztrófa szerett elnökétől, dr. Csatth Sándortól fosztotta meg. A dalegylet szeretett volt elnökének ravatalára kószorut helyez s a temetésen az egész dalegylet részt vesz.

Az ügyvédi kamara részvéte.

A debreceni ügyvédi kamara válaszmánya tegnap délelőtt 8 órakor Márk Endre kamarai elnök, m. kir. udvari ta-

Rébamagvak

quedlinburgi, elsőrendű, „Sachs“ eredeti plombájával, szavatolt fajazonosság és legmagasabb százalék osiraképességgel rendkívül jutányos árakban kaphatók

Ullmann Salamon
fűszerkereskedésben,
Piac-utca 51. szám.

nácsos elnöklete alatt rendkívüli választmányi ülést tartott, melynek egyetlen tárgya a kamara közbecsülésben álló ügyészeknek, a tragikus véget ért néhai dr. Csath Sándornak elhunytá feletti részvényt nyilváníttatás volt. Dr. Vásárhelyi Zoltán helyettes titkár tette meg a hivatalos előterjesztést a kamara ügyészenek elhunytáról. A teljes számban megjelent választmányi tagok egyhanguan jelentették ki ezután a kamarai elnök indítványára, hogy a kamara részvétnének méltónak kell lenni ahhoz a nagy csapáshoz, amellyel dr. Csath Sándor kamarai ügyész, a kiváló kartárs halálával az ügyvédi kar testületét érte. Ehez képest elhatározta a választmány, hogy a kamara Szilágyi Imre elnökhelyettes által vezetett küldöttség útján koszorút helyez a ravatalra, részvétiratot intéz a családhoz, külön gyászjelentést ad ki a kamarát ért nagy veszteségről, a temetésen elnöki vezetés alatt testületileg vesz részt a kar nevében a választmány megbízásából dr. Kőrösi Kálmán kamarai titkár fog beszédet tartani. Végül, hogy az elhunyt kartárs és kamarai tisztviselő emléke úgy hozzá, mint a kamarához méltónak meg is örökíttessék, a kamara és a kamarai tagok adományából néhai dr. Csath Sándor nevére örök alapítványt létesít, melynek közelebbi rendelkezését a választmány a legközelebbi választmányi ülésen fogja meghatározni. Az elhunyt ügyvéd irodájának gondnokaként a családnak a kamarához intézett sürgős beadványa folytán a választmány dr. Kőrösi Kálmán ügyvédet, Csath Sándor egykori főnökét nevezte ki. Az ügyvédi kar részvétében az ügyvédjelöltek egyesülete is osztozik, az egyesület külön koszorút helyez a ravatalra s a cirkál az egyesület elnöke: dr. H. Nagy Jenő fog rövid beszédet tartani. Ugy az ügyvédek, mint az ügyvédjelöltek d. e. fél 10 órakor fognak gyülekezni a kamara helyiségeiben s onnan testületileg vonulnak a méltán sajnált, elvesztett, derék kartárs végisztességétélre.

A temetés sorrendje.

Dr. Csath Sándort, Slepkovszky titkárt Debrecenben temetik.

Jackovics vikárius holttestét Dorogra szállítják.

Több oldalról felmerült kívánságra Miklósy István püspök hozzájárulásával a temetés sorrendjében több változás állott be. Főleg teljesíteni akarták a dorogiak kívánságát, hogy Jackovics Mihály vikáriust Dorogon helyezték örök nyugalomra.

A görög katolikus parókia közölte velünk a temetés pontos sorrendjét, mely a következő:

Ma, szerdán reggel 9 órakor Miklósy István püspök a Szent Anna-utca végén levő görög katolikus templomba érkezik. Az ajtóban fogadja a görög katolikus lelkesi kar.

A püspök aztán a főoltárhoz vonul és megáldja a fekete gyász püspöki ruhákat. Azután magára ölti azokat és rövid ima végeztével leül trónusára.

Ekkor kezdetét veszi a gyászmise, a melyet Ruttkay Gyula nyíregyházi főesperes végez, Szaplóczay György ujfahérsói esperes és Szabó Miklós békényi esperes-lelkész segédletével.

Az evangélium után Papp János bősziorményi lelkész szentbeszédet tart.

A gyászmise végeztével megkezdődik a görög kath. szertartású temetés.

Ezután a három koporsót kiviszik a templom hajójából és a templom előtti terrazon helyezik el. Ez az intézkedés azért történt, hogy a temetés impozáns méreteit a görög kath. templom szűk befogadó képessége ne alterálja. A templom körül különben már a kora reggeli órákban kordont vonnak s magába a templomba nem eresztenek be senkit, csak a választmányi tagokat, akik belépőjeggyel van ellátva.

Még így is nagyon kétséges, hogy az összes küldöttségek, a nagyszámban összeseregülő lelkészek mind elférnek a templomban.

A templom terraszán három, fekete lepellel leborított emelvényt állítottak fel egy-egy sarkofággal. Ide helyezik el a templomi temetés után a három koporsót. Középen Jackovics koporsóját, balról dr. Csath Sándorét és jobbról Slepkovszky titkárét.

A templom terraszán, amint elhelyezték a koporsókat, kezdetét veszi a római kath. szertartású temetés, melyet fényes papi segédlettel maga Gróh Ferenc prépost plébános celebrál.

Utána Miklósy István püspök beszenteli a halottakat. Majd a református főiskola énekkara gyászeneket ad elő. Ez szép momentum a annak, hogy a gyász igazán felekezeti különbség nélkül nyilvánult meg.

Az ének végeztével a Jackovics Mihály holttestét magában rejtő koporsót visszaviszik a templomba s a temetési menet Slepkovszky István és dr. Csath Sándor holttestével elindul a róm. kath. temetőbe, hol egymás melletti sirba helyezik a koporsókat.

A temetőből visszatérve, a menetet, Jackovics Mihály holttestét kíséri ki a városból. **Jackovics holttestét gyászocsin az országúton viszik ki Dorogra.**

A temetési menet a városon keresztül egész a dorogi utig kíséri a koporsót, ahonnan aztán kocsiokon egész hazáig kísérik a dorogi küldöttség tagjai.

Dorogra körülbelül délután fél 3-ra ér a szomorú menet. Aztán három órai kezdettel ott Dorogon kezdetét veszi Jackovics Mihály temetése.

A rendőri és büntügyi szemle.

Ma reggel hét órakor vette kezdetét párhuzamosan egyidőben vezetve a büntügyi vizsgálat és a rendőri épületbiztonsági szemle a kamara épületében. Az előbbi Rostás főkapitány és Gáthy Bálint kir. ügyész vezetése nagy apparátussal, számos szakértővel, az utóbbi Ozory István kapitány és Borsos h. főmérnök. Ez utóbbinál részt vett Spiegel Frigyes, az épület tervező mérnöke, Fejér Lajos mérnök, az építővállalkozó cég tagja, Jáger mérnök, a Törs és Ormai cég képviselője és Szávay titkár. Ez a szemle megállapította, hogy az épületnek szerkezeti hibája nem támadt, épületbiztonsági szempontból a lerombolódtól merőlegesen részt kivéve, a palota teljesen kifogástalan, a főfalak és pillérek nem rendültek meg, úgy, hogy a falazatokra szerelt üvegtáblák közül sem repedt meg egy sem, a robbanás helyén álló lakrészek (2 lakás) vált használhatatlanná és újraépítendővé, már a szomszédos lakásokban csak egy-egy Rabitz-fal mozdult el, melyet két nap alatt kicserélnek, a többi lakások pedig azonnal használatba vehetők. A gáz, villam és telefon, a lifttel együtt az óvatosságból történt kikapcsolás után ismét zavartalan üzembe helyeztetett, mára a fűtés és vízvezeték is rendbe jön a szorosan elzárt téren megkezdődik az újáépítés programmszerű munkája is. Legközelebb május 1-ik nyoma is eltűnik minden bajnak.

A kamara építkezési programja.

Az épületbiztonsági szemle megállapította, hogy annak a világító udvarnak falazata, amelyen át a robbanás ereje mint puskacsövön át a szabadba kitört, lobontandó. Ezt a bontást ma kezdik meg. Megállapította azt is, hogy a robbanás irányát körülvevő pillérek, valamint a fűtési kémények újáépítendőek. Minden új falakás cementbe ágyazott vastéglából történik. A kamara szakemberei Spiegel tervező műépítész irányítása szerint megállapították az újáépítendő rész építési programját. Az építkezés a lakott részek és házi lépcsők minden érintése és használata nélkül az utcáról állványokon történő járással fog lefolyni. Benn az épületben ez a rész teljesen és hermetice el lesz zárva. A kamara nagy folyosójának az építkezési mag- vonalra eső része is el-

záródik. A kamara hivatala már e napokban az épületbe költözik, annak jobb és bal szárnyu kapuját használja feljáróul s a tisztviselők egymással való közlekedése az építési elzárt térben egy a szobákat összekötő deszkaalagutal oldódik meg. Az épület betört üvegezését a mai napon más minden lakásnál helyrehozták s estére a lakók is sorra beköltöznek. A törmelékek eltávolítása folyamatban van s két-három nap alatt bevégeződik.

A gyász és a temetés.

A kamara hivatali standardjára tegnap a kamara felhuzta a gyászlobogót s gyászlobogó lengett a középületeken is. A város közérzése mélyes, szinte gyásszal tisztelt meg a vértanúságot szenvedettek emlékét. Ennek jeleként ma kereskedők küldöttsége jelent meg a kamaránál, felkérve ezt, hogy a temetés órájára hívja fel a nyílt üzletek tulajdonosait, miszerint üzleteiket délelőtt 10 és 11 óra között, gyászos részvétek jelölésével zárják be. A kamara vezetősége azt felelte a küldöttségnek, hogy a kamara maga nem szívesen intéze ilyen egyenes felhívást az üzletemberekhez, mert kereseti viszonyait korlátozni egy órára sem óhajtaná, de ha a kereskedők maguktól megteszik ezt, bizonyára hozzájárulnak a mély meghatottság felkeltéséhez és mindenki elismeréssel veszi tettüket.

Izgatás a dorogi püspökség ellen.

Most a rettenetes merénylet nyomán emlékeztetbe idézik azt a féktelen izgatást, melyet az oláhok a múltban kifejtettek a dorogi püspökség létesítése ellen. Ennek az izgatásnak legemlékezetesebb eredménye az volt, amikor Jackovics Mihály püspöki vikáriust, akít a dinamit darabokra tépett, a múlt év májusában több szatmármegyei oláh községben súlyosan inzultáltak a félrevezetett oláhok. Ez az esemény annak idején nagy feltűnést keltett, de most már nyilvánvaló, hogy a dolgot az illetékes körök nem méltatták kellő figyelemre.

Amikor a kormány elhatározta, hogy a hajdudorogi magyar görög katolikus püspökséget fölléltják, Papp Antal munkácsi görög katolikus püspököt nevezték ki apostoli adminisztrátornak. A püspök Jackovics Mihály vikáriust megbizta, hogy látogasson el az új püspökség oláhlakta községeibe. A püspökhelyettes mindjárt az első falvakban nagy ellenségeskedést tapasztalt, Szamosdobon pedig megverték, megdöbölték és a községből kikergették. Ekkor letartóztatták Marosán lelkészt, aki egyike a legveszedelmesebb izgatónak s ugyancsak elfogták Csordaiu Mihály pópát, akinek abban az időben is póre volt az izgatás miatt. A pópát Szegedre vitték, ahol börtönbe vetették őket. Azonban már másnap eljárt érdeklükben Mihályi Tivadar román képviselő, aki úgy mondotta el a dolgot az igazságügy-miniszternek, hogy a tüntetés félreértésből támadt. Szerinte Jackovics mise közben érkezett a templomba, ahol az oláh pópa abban a percben magasra emelte a kezében levő szentséget. A szolgabíró, aki szintén jelen volt, azt hitte, hogy a pópa tüntetésre, esetleg a püspök-helyettes bántalmazására állt fel s éppen ezért közbelépett. Ezzel megzavarta a misét, ami a parasztságot roppantul fölzogatta s ebből támadt a súlyos inzultus.

Persze ez csak fantasztikus mese volt, a melynek alaptalanságát fájdalmasan igazolja a borzalmas dinamitos merénylet.

A rendőrség jelentése a nyomozásról és a szakvizsgálatról.

A mai nap folyamán a debreceni rendőrség a fővárosi államrendőrség részéről dr. Nagy Károly rendőrtanácsos, detektív főnök vezetése alatt kiküldött detektívekkel folytatta a nyomozást a tegnapi történt merénylet ügyében. A kereskedelmi és iparkamara palotájában a földszintre omlott romhalmaz eltakarítása és azok között a bűnjeltek felkutatása egész nap tartott. A helyszínen talált leletek alapján a nagyváradi tábori tűzvezető szakértőül kiküldött kapitánya véleményét már nyilvánította. E szerint a felrob-

bant láda tartalma szaknyelven „nitroglycerin deriváta“ volt. Az államrendőrség kiküldött szakértője írásbeli véleményét holnap fogja beadni. Nyomozás közben tudomására jutott a rendőrségnek, hogy Kievből Bugarszky Katalin temesvári születésű 28 éves artista nő folyó hó 19-től 22-ig itt tartózkodott Debrecenben. Állítólag egyik közeli városban gondozásban levő gyermekét jött meglátogatni, mindazonáltal annak felderítése céljából, hogy nevezett artista nő mi célból járt itt, a rendőrség a legszélesebb körű intézkedéseket megtette. Most a nyomozás a körösmegyei vonal mentén fekvő vármegyékre és Csernovitzra fog kiterjeszteni.

Debrecen képviselője a merényletről.

Dr. Bakonyi Samu, a függetlenségi párt elnöke, Debrecen város országgyűlési képviselője ezeket mondotta a pokolgépes merényletről:

— Megdöbbenve, lesújtva hallottam a szörnyű eset hírért. Az első érzésem a mélységes megindulás volt, amelyet fiatal, nagytehetségű ügyvédkollegám: dr. Csáth Sándor kétségbeejtő sorsa ébresztett bennem. Ez a fiatal ember barátom volt; az egész város reményteljes figyelemmel kísérte pályáját. Meggyőződésem, hogy a bűn nem maradhat büntetlenül. A hatóságok kinyomozzák a tettest és akkor meglátjuk majd, mily kezek adták postára a pokolgépet. Részletek hiányában nincsenek következtetésem. Nem tudok konkluziókat levonni, nem tudom a nyomozás irányát követni, csak azt tudom, hogy mélyen meg vagyok rendülve. Miklósy püspököt nem ismertem személyesen, de amit hallottam róla, elég ahoz, hogy nagy és őszinte tisztelettel gondoljak rá. Erősen magyar érzésű ember a magyar görög katolikusok püspöke. Nem-e iszonyu, hogy nemzetünk megpróbáltatásához, a mai szomorú időkhez ily szerencsétlenségek is hozzásegődnek?...

Miért nem vitték el tegnap délután a halottakat?

A holttestek beszentelése délután 4 órára volt kitűzve. Ugy volt, hogy ez már a gör. kath. templomban megy végbe, a mely előtt beláthatatlan, ezrekre menő tömeg várakozott. A koporsókat azonban még nem lehetett elszállítani, mert a romok közül husdarabok kerültek elő, amelyeket el kellett helyezni. A szertartás tehát ott folyt le a közkórházban. Papp Gyula debreceni gör. kath. parochus vezette. Olajjal bekente a holt tetemeket, a gör. kath. szertartás szerint, imát mondott és a szertartás végeztével bezárták a hullaház ajtait.

A halottakat nem vitték át a gör. katolikus templomba, mert a szerencsétlenség helyén folyó munkálatoknál még mindig találtak hulladarabokat s ezeket is el akarták helyezni a koporsókban.

A három halottat éjjel 11 órakor vitték át a gör. kath. templomba, ahol az éjjel folyamán ravatalra helyezték.

Beszélgetés Bogisich Károly szakértővel.

Tudvalevőleg annak megállapítására, hogy a robbanást dinamit ekrazit vagy valamely pokolgép okozta-e, két szakértő érkezett Debrecenbe. Egyik Bogisich Károly vegyész-mérnök, a budapesti államrendőrség szakértője és Fekete százados a nagyváradi tüzérezredtől. A százados a rendőrségnek már átadta a véleményét, míg Bogisich kijelentette, hogy véleményét holnap írásban fogja beadni a rendőrfőkapitánynak.

A Debreceni Ujság munkatársa beszélgetést folytatott Bogisich Károssal. Igen érdekes ember. Látszik rajta, hogy ő maga is keresztül esett már expiósián. Bal kezén két ujjja hiányzik, arcán is fel oldalán forradás látszik.

Kérdéseinkre a következőket adta elő:

— **Körülbelül 14 16 kilogramm dinamit lehetett a csomagban.** Semmiesetre sem volt

a robbanó anyag ekrazit, már csak azért sem, mert ugyanennyi ekrazit egész utcarészt romba döntött volna.

— Hogy állíthatták elő a tettesek a dinamitot, illetve a robbantó csomagot?

— Mondhatom önnek, szólott a szakértő, hogy nézetem szerint nagyon primitív munka volt ez. **Privát emberek munkája. De akik, ezt hozzá teszem, a kémiaiában teljesen jártasak voltak.** Erre vall több körülmény. El tudom képzelni, hogy a tettesek miért küldték el most a dinamitot dobozt? Mert megenghült az idő. Ilyen merényletet télen nagyon kockázatos elkövetni, illetve a célt nagy hidegben a merénylők nem érhetik volna el. A nitroglicerin könnyen fagy és a fagyás robbanást idéz elő. **Már most megtörténhetett volna az, ha hidegebb az idő, hogy a láda a vasuton, a postán, szóval a szállítás közben felrobban.**

— Van valószínűsége annak, hogy a tettesek maguk állították elő a dinamitot?

— Igen, ha a vegyi eljárást értették, könnyen megcsinálhatták. Nem kell más hozzá, mint nitroglicerin és még néhány vegyi összetétel és kész a dinamit. Azt határozottan merem állítani, hogy ilyen dinamit volt az. Azt megállapítottuk az utógázokból, melyeknek visszaverődése a falakon észrevehető és a helyszínen még mindig érezhető.

— Miért pakolták be vajjon a tettesek abba a tigrisbőrbe a faládikát?

— A rázkódtatás és az esetleges fagytól akarták alighanem védeni. Ez a tigrisbőr eredeti temperaturában megtartja a hőpakolt tárgyakat, amint hogy megtartotta ez esetben a dinamitot.

— Előállíthatnak magánaton Magyarországon is ilyen dinamitot?

— Oh hogyme, a legnagyobb könnyedséggel. Bányavárosokban nagyon könnyen szerezhetnek be nitroglicerint és a dinamit összeállításához szükséges más vegyi szereket. Értettek a dolgukhoz, annyi bizonyos, a tettesek. Ha egy tapasztalatlan, a kémiaiában járatlan ember csinálta volna, ha mást nem is, de a nehéz láda leszegezéséhez hosszú, nagy szegeket használt volna. Ezek azonban nem tették, mert tudták, hogy a hosszú szegek leszegezésénél felrobban a dinamitos láda és őket pusztította volna el. Ezért használtak egész apró kis szögeket. Hogy a robbanás hogy következett be, arra nézve az állapítható meg, hogy a dinamitban azonkivül még gyutacs is volt. Különben a dinamit amugy felrobbant volna, miután a feszítésnél baltacsapás érte.

Fővárosi detektívek.

Már a merénylet napján Debrecenbe érkezett dr. Nagy Károly budapesti detektív-főnökhelyettes Sárközy, Pap és Deák detektívekkel, akikkel itt széles körű nyomozást indított, melyben részt vett a debreceni rendőrség detektívkarja is. Felhajszolták az egész várost, azonban **arra, hogy a merénylet parasztláv részről történt, semmi komoly gyanúokat nem találtak.** Csupán Bugarszky Katalin artistanő négy napi itt tartózkodását találták — gyanusnak, mert állítólag Kievből kapott levelet. Hogy mikép függ ez össze a merénylettel, annak nehezen fogják okát adni. Ha ilyen alapon nyomoznak, akkor ugyan nem lesz eredménye a detektívbravurnak.

Országos mozgalom nemzeti emlék felállítására.

A Kath. Népszövetség tegnapi kultur-estéjén nagyszámban összegyűlt közönsége a magyar gör. kath. püspökség ellen elkövetett megrendítő merénylet hatása alatt rendkívüli értekezletre alakult át, amelyen dr. Gévay Béla ügyész „Hogyan keletkezett a magyar állam?” című előadásában párhuzamot vont az első magyar gör. kath. püspökség és az első magyar gör. kath. püspökség szervezése között és kimutatja, miként ez előtt ezer évvel Szent Gellért halálával megkivánta a kereszténység és a magyar állam ezme a maga vérkeresztségét, ugy most is vértanuk vére öntözi az első magyar gör. kath. püspökség talaját. Az előadás után Kresznerics Gv. Ferenc helyi igazgató indit-

ványozza, hogy a merénylet áldozatait tekintsük a magyar nemzet vértanúinak, indítsunk országos mozgalmat, hogy a három nemzeti martir emlékezetére nemzeti közadakozásból monumentális emlékmű állíttassék. Az értekezlet egyhangulag elfogadta az indítványt és a helyi igazgató vezetése alatt ideiglenes előkészítő-bizottságot küldtek ki. A bizottság az értekezlet után egybegyűlve, elhatározza, hogy vasárnap, március hó 1-én délelőtt 11 órakor a kath. főgimnázium tornatermében ez irányban nagyszabású gyűlést tart, melyre a magyar nemzeti eszméért lelkesedő egyesületeket és szervezeteket ez uton is meghívja.

Az egyházmegye vagyona.

Egész nap dolgoztak a munkások a püspöki hivatal rombadőlt helyiségeiben, ahol délelőtt ismét szakértői szemlét tartottak. A mérnöki szemle megállapította, hogy az épület elég erős, a beton tartófalak szilárdul megállanak.

Mikor a romokat eltakarították, megtalálták hiánytalanul a törmelékek közt az egyházmegye 6300 korona készpénzt, azonkivül 11 takarékpénztári betétkönyvet, az alapítványok kötvényeit, nemkülönben a számadásokat is, melyeket átdtak a püspöknek.

Az eddigi megállapítások szerint a püspök körülbelül 10.000 korona kárt szenvedett. Ennyi az ösetört butorok értéke. A püspök nem régen még 15.000 korona értékű, új butort rendelt, de a szállító késétt vele.

Változások az egyházmegyénél.

Mint értesülünk, a merénylet következtében a személyváltozások hamar megfognak történni, mert az egyházmegye vezetése teszi sürgessé. A püspök egyelőre Ruttkay Gyula nyiregyházi főesperest és 5 lelkészt rendelt be szolgálattételre, — azonkivül a munkácsi püspököt táviratilag kérte, hogy küldjön részére az egyházi ügyek intézésében jártas titkár.

Ez már meg is történt és az új titkár mihamar elfoglalja állását a püspök oldalán. Az új titkár Melles Emil budapesti gör. kath. apátplébános fia, Melles Géza lesz, aki az ujvári püspök: Pap Antal mellett teljesített eddig szolgálatot. Jó híre előzi meg: rendkívül nagy műveltségű széles látókörű, rokonszenves, fiatal pap, a kiválósága a gör. kath. lelkészi karnak

Százharminc távirat.

A nap folyamán egyre-másra érkeztek részvét és öröm táviratok az ország minden részéből. A politikai, egyházi, társadalmi élet jelesei siettek táviratban kifejezni részint részvétüket, részint örömeiket. Miklósy püspökhöz eddig nem kevesebb, mint százharminc távirat érkezett. Ezek közül érdekeseknek tartjuk közölni a következőket; valamennyi természetesen Miklósy István címére jött.

Fogadja üdvözlőmet szerencsés megmenekülése alkalmából.

Andrássy Gyula.

Fogadja méltóságod legmélyebb részvétet. Az áldozatokat a nemzeti ügy vértanúiként tiszteljük.

Apponyi Albert.

A bécsi pápai nunciustól a következő latinnyelvű távirat érkezett:

Illustrissimo Reverendissimo Domino Steptano Miklósy episcopo.

Maximo affectus dolore pro saczilego attentatione dum condoles super victimus proillis Deum omnipoteneim ad precandó Dominationi tue ex corde gratulóa.

Del incolumitate Scapinelli nuntius apostolienó.

A távirat magyar fordítása körülbelül a következő:

Amidőn mély fájdalommal a szentségtörő merénylet fölött részvétet fejezem ki részükre a Mindenható kegyelmét. kérem,

Méltóságod megmeneküléséhez szívből gratulálok.

Mélyszéges megdöbbenéssel értesültem azon gonosz merényletről, melyből Istennek hála Méltóságod szerencsésen megmenekült. Engedje, hogy e feletti örömomnak kifejezést adjak.

Zichy János.

A megdöbbentő merényletből történt gondviselés csodás megmenekülése felett érzett örömomnak fogadja őszinte kifejezését. A szegény áldozatokért együtt imádkozok Méltóságoddal.

Zichy püspök.

Hálát adva a gondviselésnek, testvéri szeretettel üdvözöllek megmenekülésed alkalmából.

Párvy püspök.

Az egyházmegyéjét sújtó rettenetes csapás fölött mélyszéges részvételem nyilvánítottam és Isten oltalmát kéri Méltóságodra. A püspök távollétében:

Fetszer püspök vikárius.

Lelkem mélyében megrendülve adok hálát Istennek, hogy a borzalmas merénylettől megóvta Méltóságodat.

Szmezsányi érsek.

Mélyszéges fájdalommal értesültem a borzalmas veszteségről és hálát adok a jó Istennek Méltóságod szerencsés megmeneküléséért.

Csernoch János, hercegprimás.

Fogadja Méltóságod szerencsés megmenekülése alkalmából legjobb szerencsekívánataimat.

Batthyány Vilmos, nyitrai püspök.

Megrendülve vettem hírt a borzalmas ördögi elvetemültséggel végrehajtott merényletről, hála Istennek, hogy megmenekült. Szegény jó Miskát és a többi ártatlan áldozatot mindnyájan siratjuk.

Drohobeczy püspök.

Mély megdöbbenéssel és fájdalommal eltelve együtt viselem Méltóságoddal és az egyházmegyével a súlyos csapást, mely gonosz merénylet folytán reánk nehezedett. Midőn hálát adok az Istennek Méltóságod életének csodálatos megőrzéséért, Andor György miniszteri tanácsosomat küldtem ki az egyházmeleve gyászában való képviselőre.

Jankovich Béla kultuszminiszter.

Méltóságod nagy veszedelemben forgott; az isteni gondviselés csodálatosan megmentette, ezért hálát adok a jó Istennek, mert ebből látom, hogy Méltóságod hivatva van a katolikus egyháznak nagyon szolgálatot tehetni.

Csáky püspök.

A rettenetes katasztrófa feletti megrendülésben testvériesen megosztom Méltóságod fájdalmait és hálát adok a gondviselésnek, hogy méltóságod életét a vértanúsággal megszentelt magyar egyházi ügy szolgálatában megtartotta.

Radnai Farkas, besztercebányai püspök.

Kedves barátom!

Igaz megdöbbenéssel értesültem a lapokból ellene elkövetett merényletről. Sietek a feletti legőszintébb örömmel kifejezésadni, hogy a mindenható Isten téged a nagy szerencsétlenségben és csapásban megóvott.

Krisztusban testvéred:
Dr. Freniu Valér,
lugosi püspök.

Ez utóbbi levél írója az egyedüli a román püspöki karból, aki részvét, illetve öröm táviratot küldött Miklóssy István püspöknek. Feltűnést keltett, hogy Radu Demeter nagyváradi román püspök mindezekig nem gratulált és nem fejezte ki részvétét.

A király távirata Miklóssy püspökhöz.

Tegnap délután express távirat érkezett Miklóssy István címére. A sürgős távirat ezt tartalmazta:

Miklóssy István
hajdudorogi gör. kath. püspöknek.

Zu Wien Burg 12 óra 40 perc.

Az ön ellen intézett merényletről mély sajnálattal és az áldozatok iránti igaz részvétell értesültem. Egyben azonban őszintén örvendek, hogy a gondviselés kegyelméből Ön sértetlen maradt.

Ferenc József.

Azon körülmény, hogy a király nem kabinetirodája útján fejezte ki örömet, illetve részvétét, azt mutatja, hogy a király a legnagyobb mértékű szeretetteljes érdeklődéssel viseltetik a görög katolikus püspökség és különösképen Miklóssy püspök személye iránt. A király ezt a sürgönyt önmaga fogalmazta és írta magyarul. Ennek bizonyossága az egyszerű névalírással: Ferencz József. Az ilyen aláírással öfelsége csak a magán táviratait szokta ellátni.

Nyomon van a csernovitzi rendőrség.

Az éj folyamán Budapestről azt a jelentést kaptuk, hogy a csernovitzi rendőrség nyomon van. Már tudja a teteseket, akik azonban menekültek a városból. Ez a hír még megerősítésre szorul.

Hajsza az artistanő és gyermeke után

Nyomozás automobilon.

A fővárosi detektívek Nagy Károly detektívönök parancsa folytán ide érkezésük után nyomban szertementek a városban, hát ha valami nyomra akadnak, ami a merénylettel összefüggésben áll. A fővárosi detektívek sorba járták az összes szállodákat, kávéházakat, vendéglőket. Mindenütt azzal a kérdéssel fordultak a személyzethez

— Nem-e fordult-e itt meg az utóbbi időben valami idegen? Férfi vagy nő? Nem-e vettek észre náluk valami gyanus szándékot?

A legtöbb helyen persze tagadó választ adtak. A detektívek azonban megtudták, hogy az Angol királynőben néhány héttel ezelőtt megszállt egy idegen nő. Így jegyezte be magát a vendégeknyvbé:

Bugarszky Katalin
artistanő
Kievből.

Az illető nő tudott magyarul, sőt temesvári illetőségének mondta magát. Elbeszélte, hogy itt Hajdumegyében tartja egy asszony törvénytelen gyermekét, azt jött meg-

látogatni. A nő három napot töltött a szállodában, de ez alatt kevés ideig volt ottan.

A detektívek megtudták, hogy az illető nő gyermekét állítólag Hajduszoboszlón tartja egy asszony. Erre a detektívek automobilon kimentek Szoboszlóra, de utjuk eredményéről az éjszakai órákig nem tudni semmit.

Az a gyanu, hogy ennek a nőnek valami szerepe van a merényletben. Ezt az eddig puszta gyanut azonban megerősíti az a körülmény, hogy a csernovitzi rendőrség is egy artistát nyomozott ki az egyik gyanú. Az összefüggés tehát, az artista és az artista nő szereplése között nagyon kézenfekvő.

Debrecen—Csernovitz.

Nagy munka folyt tegnap egész nap a rendőrség épületében. Rostás István rendőrfőkapitány szobája olyan képet nyújtott, mint valami főhadiszállás háboru idején. Nagy Károly budapesti detektívönök állandóan ott tartózkodott a főkapitány szobájában, rendőrtisztviselők, detektívek jöttek-mentek, jelentést tettek, utasításokat vettek. Megnehezítették a nyomozás gördülékenységét, hogy a csernovitzi telefon-vonal nem működött jól; alig lehetett hallani a beszédet. Rostás István főkapitány telefonon többször érintkezésbe lépett a csernovitzi rendőrhatalósággal.

A beszélgetés német nyelven folyt. A két telefonáló fél alig tudta magát megértetni a telefonzavar miatt.

Azt a nyomozás érdekében titokban tartják, hogy Csernovitzba kiutaznak a magyar detektívek. Annyit sikerült megtudnunk, hogy az osztrák belügyminiszteriumból illetékes helyen engedélyt kértek arra, hogy az osztrák területen is a magyar hatóság kiküldöttel, esetleg le-tartóztatásokat eszközölhesenek.

Kinyomozták a merénylőket.

Oláhok voltak.

A késő éjszaka folyamán a Magyar Távirati Iroda Csernovitzból, ahol a bombát föladták, a következő szenzációs távirati jelentést kapta:

A pokolgépet tartalmazó csomag küldő után megindított nyomozás két idegen nyomára vezetett, akik csütörtökön az esti gyorsvonattal érkeztek Romániából Csernovitzba. Este 8 órakor az Imperlál szállodában szálltak meg s az éjszakát is ott töltötték. Pénteken tovább utaztak.

A rendőrség megállapította, hogy a két idegen elutazása előtt a főpostahivatalnál 100 koronát, egy súlyos értéktárgyküldeményt adott föl Debrecenbe, Kovács Anna néven. A két idegen szombaton haladt át a romániai vámhatáron. A két idegen Mandasescu Silvio jassii artistának és Avram Tódoi jassii kereskedőnek vallotta magát és írta be nevét a szálloda vendégeknyvbé. Megállapították azt is, hogy mind a kettő magas termetű, az egyik barna haju, monoklis, a másik szőke haju, rövid angol bajuszos, 30-40 év körüliek. A rendőrség erélyesen nyomozza őket.

Tisztelettel értesitem, hogy az 1914. évi január hó elsejével a **szabott árat vezettem be,**

erre az elhatározásra csak az indított, hogy a nagyra becsült férfi és fiu ruhavásárló közönségnek megkönnyítsem és kellemessé tegyem nálam a vásárlást, hogy így ezáltal nincs kitéve annak bárki is, hogy tulkövevetelés történjen, mert minden darabon feltűnően lagolosóbb **szabott ár látható.**

Tisztelettel:

Gerő Ernő

Debrecen legnagyobb és legolcsóbb 1427

férfi, fiu és gyermekruha nagyáruháza, Piac-utca 41. sz

Városháza.

A főjegyző és a házi ügyész budapesti útja. Korner Adolf városi főjegyző és dr. Magoss György tiszti főügyész tegnap délután Budapestre utaztak. A kiküldöttek a város ügyei iránt érdeklődnek a miniszteriumban.

Jog és pénzügyi bizottsági ülés. A város jog és pénzügyi bizottsága kedden d. u. 3 órakor ülést tartott dr. Vargha Elemér tanácsnok elnöklété alatt. Az ülésen jelen voltak: Borsos József h. főmérnök, Kondor Kálmán főszámvevő, Wilhelms Emil, Poroszlay László, ifju Schwartz Vilmos, dr. Freund Jenő, dr. Vásáry István tb. tanácsnok, aljegyző. Miután a rendőrfőkapitány nem lehetett jelen az ülésen, a két legfontosabb tárgyat, a vásárrendtartásról és gazdasági cselédházak építéséről szóló szabályrendeletet levetették a napirendről. Így az ülés hamar végzett a többi, jelentéktelen tárgyakkal. Kassa város átiratát, hogy a katonai beszállások díja megfelelően emeltesék, hasonlóval támogatják. Gyórvármege átiratát a világbéke mozgalmához való csatlakozás ügyében tudomásul vették, ugyszintén a külügyminiszter leiratát is, hogy a köztisztasági és fuvarozási vállalatnak 56.380 korona beruházási kölcsönt adtak a nyugdíjalapból, 6 százalékos kamatozás mellett.

Tanácsülés. Tegnap délelőtt a városi tanács ülést tartott, amelyen a hétfői tanácsülésről elmaradt ügyeket referálták.

Színház.

*

Szerda délután: **Gyurkovics leányok**, vigjáték 3 felvonásban. Ifjúsági előadás.

Szerda este: **Szerkesztő ur**, bohózat 3 felvonásban. (B) bérlet.

Csütörtök: **Cigányprimás**, operette 3 felvonásban. (C) bérlet.

Péntek: **Luzemburg grófja**, operette 3 felvonásban. (A) bérlet.

Szombat: **Kis király**, operette 3 felvonásban. (B) bérlet.

Gyurkovics leányok. Ifjúsági előadás. (A színházi iroda jelenti.) Ma, szerdán délután Herczegh Ferenc kitűnő 4 felvonásos vigjátéka kerül színre a szokott rendkívül mérsékelt ifjúsági (70, 30 és 20 filléres) helyárrakkal. Az előadás kezdete délután 3 órakor.

Perczel Sári vendégjátéka. (A színházi iroda jelenti.) Rendkívül érdekes vendégszereplés lesz a legközelebbi vasárnap és az azt követő napokon a debreceni színházban. Az igazgatóságnak sikerült megnyernie több napi vendégszereplésre Perczel Sárít, a budapesti Királyi színház művésznőjét. A művésznő, akit Beóthy, mikor a debreceni színházzal tárgyalni kezdett, első soubrette primadonának szánt ide, vasárnap este kezdi meg vendégjátékait és pedig a Leányvásárban, Martos—Huszka és Jacobi kitűnő világhírű operettjében. Hétfőn a Tökéletes aszony címszerepét és azután Éva címszerepét játssza a művésznő. A vendégszereplés rendes helyárrak mellett, bérletben lesz megtartva. A vasárnapi kisbérletes előadásra földszinti és első emeleti páholyok is kaphatók, minden elővételi díj nélkül, már csütörtök reggeltől kezdődőleg, a rendes helyárrak mellett.

Szerkesztő ur. (A színházi iroda jelenti.) Triston Bernard bohózata, a Szerkesztő ur ma (B) bérletes előadásban kerül színre.

Cigányprimás. (A színházi iroda jelenti.) Hosszabb pihentetés után, csütörtökön újból színre kerül Kálmán Imre kitűnő operettje, a Cigányprimás és pedig (C) bérletben.

MINDENFÉLE MYOMTATVÁNYT
OLCSÓN ÉS IZLÉSESEN KÉSZIT
A DEBRECENI UJSÁG NYOMDÁJA

Ifj. Ábrányi Emilrel bizalmasan tárgyalt a tanács.

A színház átalakítását és városi zenekar felállítását kéri.

A városi tanács tudvalevőleg meghirdette a színház bérletére a pályázatot, a mely teljes eredménytelenséggel járt. — Magánlevelezésekből később fölbukkant egy ajánlat, amelyet ifju Ábrányi Emil, az operaház egyik karnagya tett.

Ifju Ábrányi Emil hétfőn este megérkezett Debrecenbe s 24 óra sem kellett neki, hogy a viszonyokkal — megismerkedjék. Megnézte a színházat, tegnap délelőtt pedig dr. Magoss György tiszti főügyész intézkedésére megmutatták neki a Bika építkezést, amelynél a nyári szinkör érdekelte természetesen.

Délelőtt 10 óra után aztán a városi tanács bizalmas ülést tartott, amelyen ifju Ábrányi Emil — aki fiatal és ambiciózus ember — előadta terveit. Erre vonatkozólag Kovács József polgármestertől a következő felvilágosítást kaptuk:

Ifju Ábrányi Emil egy kidolgozott tervvel lépett elő, amely abban különbözik a jelenlegi szerződéstől, hogy a fűtésre, a világításra s a városi alkalmazottak fizetésére — amelyeket Mezeinek a nyakába csaptunk, — azt mondja, hogy ezen osztozzunk meg. **Kívánja azonban Ábrányi a városi zenekar felállítását és pedig úgy, hogy fenntartásához hozzájárul.**

Ezenkívül Ábrányi a színház átalakítását olyannak veszi, mint amely elhatározott dolog volna és a számításait is e szerint végezte, de tudja, hogy ez őszig nem, legfentebb jövőre volna keresztelhető s e szezonért rekompenciációt kíván.

Tartana opera, operette, prózai személyzetet. Azt mondja, hogy kilátása van nyári állomás megszerzésére, a melyre nézve kérné a város segítségét is. A szerződést hat évi időtartamra óhajtja megkötni. Ifju Ábrányi ur előterjesztését meghallgattuk, de határozatról szó még nem lehet.

Ime, így fest az a kép, amelyet ifju Ábrányi Emil rajzolt a tanács elé. Ifju Ábrányi a pályázaton kívül és levélileg jelentkezett és kauciót sem tett le, anyagi garanciáit tehát még nem ismerhetjük. Ez pedig a városra nézve talán a legfontosabb, mert a Zilahi-féle beteg regimének súlyos tizezrekkel adta meg az árát a város.

A város mai anyagi helyzete pedig nem engedi meg, hogy a színházra száz ezreket költsön. Nem áldozhat többet, — mint amennyi mulhatatlanul szükséges. A színház-átalakítás ellen a városi tanács foglalt legelősebben állást és ezt éppen aktuális volt tegnap emlegetni, amikor küldöttség ment fel Budapestre sürgetni az új kölcsönt.

Ennyit mondhatunk az ifju Ábrányi Emil tervéről, amely egész komplexumban még nem köztudomású. Egyébként ifju Ábrányi Emil rokona: Csikos Sándor dr., főorvos társaságában azzal töltötte a délutánt, hogy a város vezető embereit felkeresse.

Tapetázás.

Megérkezett

Lieburger és Társa

cs. és kir. udvari szállítók Budapesti cég képviselője a gyár teljes mintagyűjteményvel. Érdeklődőket kérjük, hogy a Pannónia-szálló portásáival közöljék becses címüket. 285

Ujdonságok.

Bőjti istentisztelet. Az ágostai hitv. ev. templomban szerdán d. u. 3 órakor bőjti istentisztelet lesz, melyen Szklenar Pál nyirgyházi segédlelkész tart irás magyarázatot.

Katholikus est. A fölolvadó estéket rendező bizottság 1914 március 1-én, d. u. 5 órakor, a kath. főgimnázium dísztermében katolikus estet rendez, melyre t. Cimet és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Helyárrak: I—X. sorig - K, XI. sortól végig 70 fillér, állóhely 40 fillér. A tiszta jövedelem a szegény iskolásgyermekek fölruházására fordítatik. Felülfizetéseket köszönettel fogadjunk. Jegyek előre válthatók: Antalfi József ur könyvkereskedésében (Szent Anna-utca 13. sz. alatt) és este a pénztárnál. Műsor: 1. Preludium. Harmoniumon előadja Révfi Károly. 2. Stradella: Kirche-Arie; Rossini: ária a „Szevillai borbély“ c. operából. Énekl. Heimlich Irma k. a., zongorán kíséri Heimlich Ilonka k. a. 3. Zene-quartet. Játsszák: Piribauer Ferenc, Nádasy József, Ádám Lajos és dr. Szenes Zsigmond. 4. Quo vadis? Ünnepi beszéd. Tartja Pálffy Béla gyomai plébános.

A szegény gyermekek felruházására alakult Polgári asztaltársaság f. hó 28-án, szombaton este a Dréherben tartja meg kedélyes összejövetel keretében, a lottó-jövedéki igazgatóság által részére engedélyezett tárgysorsjáték huzását, melyen való részvételre már előre is felhívjuk a t. közönség figyelmét. Külön meghívók ez alkalomra nem küldetnek szét, bárkit is szívesen lát a Társaság.

A Jótékony Nőegylet megismétli a fényes műsora előadását. Csütörtökön, azaz 26-án, 4 órai kezdettel, a Bika moziban ismét alkalma lesz a n. é. közönségnek gyönyörködni városunk kiváló diletánsaiban. Az elragadtatással emlegetett előadást nagyban fogja emelni a szép színpad és a színes reflektorok. Jegyek: 2 és 1 koronás ülőhelyek Békés Lajos ur férfi-divatüzletében kaphatók. Kéri továbbá a rendezőség, hogy az előjegyzett helyeket szerdán délután 5 óráig szíveskedjenek kiváltani, mert ezentul nem tarthatók vissza.

Vendéglősök, kávéosk és pincérek kabaré mulatsága március 4-én a Royal-szálloda dísztermében.

Elmaradt Szabad Iskolai előadás. A mai, szerda estére hirdetett kémiai előadás, amelyet Grabovszky Kamill helyett Hatos Géza kir. segéd-vegység tartott volna meg, elmarad. A Szabad Iskola előadási termét u. i. a Kereskedelmi és Ipar-kamara foglalta le ez alkalomra, amely megrongált ülésterme helyett az Ipartesület dísztermében tartja meg a havi rendes ülését.

A görög katolikus püspökség elleni merénylet és a szerencsétlenség áldozatainak temetése mátol kezdve mindennap látható az Apollóban.

Rádólt az istálló. Nyirmártonfalváról egy halálos szerencsétlenséget jelentettek tegnap a debreceni kir. ügyészségnek Módis József 14 éves fiu az istállóban aludt, amelynek vályogfala összeomlott s a szegény fiut maga alá temette.

Az egyetemi tanszakok beosztása. Az akadémiai igazgató már elkészítette az egyetemi tanszakok beosztásának tervrajzát. Ezt már beterjesztette a püspöki hivatalhoz. Tudvalevő, hogy az egyetem a főiskolában nyer elhelyezést.

A nizzai ut títka. Rendkívül érdekesítő társadalmi dráma 3 felvonásban, már hétfő óta tartja izgalomban a közönséget. Ma, szerdán kerül utoljára bemutatásra a csodás humoros műsor keretében. Előadások 6, 8 és 10 órakor, folytonos bemenettel. Rendes helyárrak. Kedvezményes jegyek érvényesek.

Revue Parisian tavaszi száma 2 K 50 fl. Előte 2 K 40 fl. Parisian album 1 K 20 fl. Kaphatók Antalfynál.

Méltóságod megmeneküléséhez szívből gratulálok.

Mélyszéges megdöbbenéssel értesültem azon gonosz merényletről, melyből Istennek hála Méltóságod szerencsésen megmenekült. Engedje, hogy e feletti örömmnek kifejezést adjak.

Zichy János.

A megdöbbentő merényletből történt gondviselés csodás megmenekülése felett érzett örömmnek fogadja őszinte kifejezését. A szegény áldozatokért együtt imádkozok Méltóságoddal.

Zichy püspök.

Hálát adva a gondviselésnek, testvéri szeretettel üdvözöllek megmenekülésed alkalmából.

Párvy püspök.

Az egyházmegyéjét sujtó rettenetes csapás fölött mélyszéges részvétemet nyilvánítom és Isten oltalmát kéri Méltóságodra. A püspök távollétében:

Fetser püspök vikárius.

Lelkem mélyében megrendülve adok hálát Istennek, hogy a borzalmas merénylettől megóvta Méltóságodat.

Szmezsányi érsek.

Mélyszéges fájdalommal értesültem a borzalmas veszteségről és hálát adok a jó Istennek Méltóságod szerencsés megmeneküléséért.

Csernoch János, hercegprímás.

Fogadja Méltóságod szerencsés megmenekülése alkalmából legjobb szerencsekívánataimat.

Batthyány Vilmos,
nyitrai püspök.

Megrendülve vettem hírt a borzalmas ördögi elvetemültséggel végrehajtott merényletről, hála Istennek, hogy megmenekült. Szegény jó Miskát és a többi ártatlan áldozatot mindnyájan siratjuk.

Drohobeczy püspök.

Mély megdöbbenéssel és fájdalommal eltelve együtt viselem Méltóságoddal és az egyházmegyével a súlyos csapást, mely gonosz merénylet folytán reánk nehezedett. Midőn hálát adok az Istennek Méltóságod életének csodálatos megőrzéséért, Andor György miniszteri tanácsosomat küldtem ki az egyházmezeve gyászában való képviselőre.

Jankovich Béla
kultuszminiszter.

Méltóságod nagy veszedelemben forgott; az isteni gondviselés csodálatosan megmentette, ezért hálát adok a jó Istennek, mert ebből látom, hogy Méltóságod hívatta van a katolikus egyháznak nagyon szolgálatot tehetni.

Csáky püspök.

A rettenetes katasztrófa feletti megrendülésben testvériesen megosztom Méltóságod fájdalmait és hálát adok a gondviselésnek, hogy méltóságod életét a vértanusággal megszentelt magyar egyházi ügy szolgálatában megtartotta.

Radnai Farkas,
besztercebányai püspök.

Kedves barátom!

Igaz megdöbbenéssel értesültem a lapokból ellene elkövetett merényletről. Sietek a feletti legőszintébb örömmel kifejeződni, hogy a mindenható Isten téged a nagy szerencsétlenségben és csapásban megóvott.

Krisztusban testvéred:
Dr. Freniu Valér,
lugosi püspök.

Ez utóbbi levél írója az egyedüli a román püspöki karból, aki részvét, illetve öröm táviratot küldött Miklóssy István püspöknek. Feltűnést keltett, hogy Radu Demeter nagyváradi román püspök mindezekig nem gratulált és nem fejezte ki részvétét.

A király távirata Miklóssy püspökhöz.

Tegnap délután express távirat érkezett Miklóssy István címére. A sürgős távirat ezt tartalmazta:

Miklóssy István
hajdudorogi gör. kath. püspöknek.

Zu Wien Burg 12 óra 40 perc.

Az Ön ellen intézett merényletről mély sajnálattal és az áldozatok iránti igaz részvétellel értesültem. Egyben azonban őszintén örvendek, hogy a gondviselés kegyelméből Ön sértetlen maradt.

Ferenc József.

Azon körülmény, hogy a király nem kabinetirodája útján fejezte ki örömét, illetve részvétét, azt mutatja, hogy a király a legnagyobb mértékű szeretetteljes érdeklődéssel viseltetik a görög katolikus püspökség és különösképen Miklóssy püspök személye iránt. A király ezt a sürgőnyt önmaga fogalmazta és írta magyarul. Ennek bizonyossága az egyszerű névaláírás: Ferencz József. Az ilyen aláírással őfelsége csak a magán táviratait szokta ellátni.

Nyomon van a csernovitzi rendőrség.

Az éj folyamán Budapestre azt a jelentést kaptuk, hogy a csernovitzi rendőrség nyomon van. Már tudja a teteseket, akik azonban menekültek a városból. Ez a hír még megerősítésre szorul.

Hajsza az artistanó
és gyermeke után

Nyomozás automobilon.

A fővárosi detektívek Nagy Károly detektívőnök parancsa folytán ide érkezésük után nyomban szertementek a városban, hát ha valami nyomra akadnak, ami a merénylettel összefüggésben áll. A fővárosi detektívek sorba járták az összes szállodákat, kávéházakat, vendéglőket. Mindenütt azzal a kérdéssel fordultak a személyzethez

— Nem-e fordult-e itt meg az utóbbi időben valami idegen? Férfi vagy nő? Nem-e vettek észre náluk valami gyanus szándékot?

A legtöbb helyen persze tagadó választ adtak. A detektívek azonban megtudták, hogy az Angol királynőben néhány héttel ezelőtt megszállt egy idegen nő. Így jegyezte be magát a vendéglőkönyvbe:

Bugarszky Katalin
artistanó
Kievből.

Az illető nő tudott magyarul, sőt temesvári illetőségűnek mondta magát. Elbeszélte, hogy itt Hajdumegyében tartja egy asszony törvénytelen gyermekét, azt jött meg-

látogatni. A nő három napot töltött a szállodában, de ez alatt kevés ideig volt ottan.

A detektívek megtudták, hogy az illető nő gyermekét állítólag Hajdusoboszlón tartja egy asszony. Erre a detektívek automobilon kimentek Szoboszlóra, de utjuk eredményéről az éjszakai órákig nem tudni semmit.

Az a gyanu, hogy ennek a nőnek valami szerepe van a merényletben. Ezt az eddig pusztán gyanut azonban megerősíti az a körülmény, hogy a csernovitzi rendőrség is egy artistát nyomozott ki az egyik gyanánt. Az összefüggés tehát, az artista és az artista nő szereplése között nagyon kézenfekvő.

Debrecen—Csernovitz.

Nagy munka folyt tegnap egész nap a rendőrség épületében. Rostás István rendőrfőkapitány szobája olyan képet nyújtott, mint valami főhadiszállás háború idején. Nagy Károly budapesti detektívőnök állandóan ott tartózkodott a főkapitány szobájában, rendőrtisztviselők, detektívek jöttek-mentek, jelentést tettek, utasításokat vettek. Megnehezíteték a nyomozás gördülékenységét, hogy a csernovitzi telefon-vonal nem működött jól; alig lehetett hallani a beszédet. Rostás István főkapitány telefonon többször érintkezésbe lépett a csernovitzi rendőrhatalommal.

A beszélgetés német nyelven folyt. A két telefonáló fél alig tudta magát megértetni a telefonzavar miatt.

Azt a nyomozás érdekében titokban tartják, hogy Csernovitzba kiutaznak a magyar detektívek. Annyit sikerült megtudnunk, hogy az osztrák belügyminiszteriumból illetékes helyen engedélyt kértek arra, hogy az osztrák területen is a magyar hatóság kiküldöttel, esetleg le-tartóztatásokat eszközölhesenek.

Kinyomozták a merénylőket.

Oláhok voltak.

A késő éjszaka folyamán a Magyar Távirati Iroda Csernovitzból, ahol a bombát föladták, a következő szenzációs távirati jelentést kapta:

A pokolgépet tartalmazó csomag küldői után megindított nyomozás két idegen nyomára vezetett, akik csütörtökön az esti gyorsvonattal érkeztek Romániából Csernovitzba. Este 8 órakor az Imperiál szállodában szálltak meg s az éjszakát is ott töltötték. Pénteken tovább utaztak.

A rendőrség megállapította, hogy a két idegen elutazása előtt a főpostahivatalnál 100 koronát, egy súlyos értéktárgyküldeményt adott föl Debrecenbe, Kovács Anna néven. A két idegen szombaton haladt át a romániai vámhatáron. A két idegen Mandasescu Silvio jassii artistának és Avram Todor jassii kereskedőnek vallotta magát és írta be nevét a szálloda vendéglőkönyvébe. Megállapították azt is, hogy mind a kettő magas termetű, az egyik barna haju, monoklis, a másik szőke haju, rövid angol bajuszos, 30-40 év körüliek. A rendőrség erélyesen nyomozza őket.

Tisztelettel értesítem, hogy az 1914. évi január hó elsejével a **szabott árat vezettem be,**

erre az elhatározásra csak az indított, hogy a nagyra becsült férfi és fiu ruhavásárló közönségnek megkönnyítsem és kellemessé tegyem nálam a vásárlást, hogy így ezáltal nincs kitéve annak bárki is, hogy tulkövevetelés történjen, mert minden darabon feltűnően lagolosóbb **szabott ár látható.**

Tisztelettel:

Gerő Ernő

Debrecen legnagyobb és legolcsóbb 1427

férfi, fiu és gyermekruha

nagyruháza, Piac-utca 41. sz

Pröllich Jánost, a kinóriport szerkesztőjét személyesen szerződtette az Apolló a debreceni Szerencsétlenség felvételére. Aki a merénylet minden részletét felvéve, boszorkányos gyorsasággal, habár óriási költségek árán is, éjjelt nappallá téve, lehetővé tette, hogy azt kizárólagos joggal az Apolló, az egész országban legelőször már szerdától kezdve mindennap bemutathassa.

Ellítették a kémkedő tisztet. Bécsből telefonálják: Jandrics Sándort, a kémkedő katonatisztet ma 19 évi súlyos börtönre ítélte a hadbírósa.

Messenger boy vállalat telefonjai: 612. és 1130. (Antalfy könyvkeresek.)

Betty Nansen, a hírneves dán művésznő felléptével ma utoljára látható. Az utolsó akadály Nordisk felvétel és a kitűnő kísérő műsor az Apollóban.

Gyászkelemék női ruhákra, kalap-fátyolok, fekete kaszír, himalaya kendők, lüszterek, gyászszekendők, koszoru-szalagok felírással szabott árakon kapható Szabó Lajos fiánál.

Jön a sorozás! Mindenféle katonaugyben tájékoztat és eljár az „Országos Katonaugyi Iroda”. Debrecen, Hunyadi-u. 5.

Beilis. Van-e, aki e nevet nem ismeri, a kievi vérvád szomorú hőse ő, aki több, mint 2 évig vizsgálati fogságban ártatlanul a legrettenetesebb váddal vádolva. A nagy orosz szövetség minden követ megmozgatott, hogy rá bizonyítsa e rettenő vádat, de akadt köztük egy becsületes hivatalnok, Kranchovszky rendőrkapitány, aki meg volt győződve Beilis ártatlanságáról és védőjeként szegődött. De megmozdult Beilis érdekében a világ összes zsidó papsága is, hogy bebizonyítsák, hogy e képtelen vád nem létezik. Tudva azt, hogy mi vár az összes oroszországi zsidókra, ha Beilist elítélik. A nemrég lefolytatott végtárgyaláson az esküdtszék Beilist fölmentette, ki egészen megöregedve hagyta el fogházát és kivándorolt egész családjával Oroszországból, de mielőtt kivándorolt volna, egy filmgyár megcsinálta az egész vérvádnak a kinema rekonstrukcióját, melynek szerepeit Beilis és családja, valamint a lemondott Kranchovszky rendőrkapitány személyesen játsszák. Nem egy fantasztikus drámát, hanem egy szerencsétlen, agyonzaklatott embernek élettörténetét örökítették meg, mely hűen visszatükrözi az egész képtelen vérvádat, úgy, ahogy ezt a Nagy-Oroszok mesterségesen előkészítették. A gyilkos nem Beilis, hanem Cseberják Vera akít a vád a por folyamán koronatanuként hallgatott ki. E világszenzációs filmkolozszus, melyet óriási érdeklődés mellett mutat be a Budapesti Mozgóképek Otthon, egyidejűleg Budapesttel, megelőzve minden vidéki várost, itt Debrecenben az Arany-Bika mozgó mutatja be csütörtöktől vasárnapig kizárólagos bemutatási joggal, a gazdag kísérő műsor keretében. Jegyek már a mai naptól kezdve egész nap válthatók a pénztárnál.

Perzsa és mindenféle szőnyegek óriási választékban Donogán és Somossy cégről. Hajdumegye szállítói.

Mindennemű képek keretezését egyszerű és díszes kivitelben, valamint üveges munkákat legpontosabban és jutányos árban készít Blattner Gyula, Debrecen, Royal-szállóval szemben. Edények kikölesönöztetnek.

A Villám legközelebbi száma változatos és érdekes tartalommal jelenik meg. Kapható a tőzsdékben és az utcai elárusítóknál.

Dr. Szalay Zoltán
Ügyvédi irodáját
Debrecenben, Piac-utca 75. sz. alatt,
a földszinten
megnyitotta.

A műkedvelő társaság első előadása.

A kath. népszövetségi otthon vasárnap tartott Vig-délutánja ismét a siker teljes gyében folyt le. A tornaterem ez alkalommal is zsufozásig megtelt disztigvált közönséggel, sőt a terem ezuttal szűknek is bizonyult.

A műsor Szamaházy egy felvonásos népszínműparódiájával, a Segédjuhász-szal kezdődött, melyet igen ügyesen adtak elő Szücs Béla, Lipovniczky Évike és Fuchs János.

Ezután Piskolty Péter az Ujone című kuplét énekelte, nagy derűtséget kelteve, a mely után Károlyi Jolánka s Bernáth Andor adtak elő páros beszédet igen ügyesen.

K. Ditrich Sarolta énekelte ezután Kerner József, ismert helybeli zenetanár „Jójj gondolámra” című, bájos zenéjű szerzeményét, valamint az „Ob du mich liebst” című dalt, igen nagy sikerrel; a nagy tudást igénylő előadást a közönség hosszasan tapsolta, a zongora-kíséretet Kerner József szolgáltatta ismert művészetével.

Majd Kassay Károly, a szintársulat művésztagja jött a színpadra s tréfás magánjeleneteivel hosszasan szerzett élvezetet a közönségnek megnevetetett közönségnek, természetesen alig akarták a színpadról leereszteni.

Ezután egy 1 felvonásos vígjáték következett, melyet Both Manyika, Varjas József, Trigárszky Győző és Jakó Lajos adtak elő hangos derűtség közben s nagy tetszést aratva.

Következő számban Beuer József szerepelt magyar népdalokkal, melyeket gyönyörű baritonjával oly szépen énekelt el, hogy a szünni nem akaró tapsokra több ráadást is kellett adnia.

Fuchs János nagyon ügyes monológja és Schwarcz Viktor gyönyörűen előadott szavai, valamint Pálffy Ilonka s Lipovniczky Évike tréfás páros jelenetei mind igen nagy tetszésben részesültek.

A műsort Nagy József és Petrisin Béla szereplése zárta be, kik a Gyerünk csak-ból a Muskotály és násza részt adták elő oly pompásan, hogy a közönség azt megismételtette s a tetszésnyilvánítást a Rákóczi-induló játszó zenészek hangszerei alig tudták elhallgattatni. A műsor után az Otthon helyiségében táncal egybekötött fánk-estély volt, melyen ötszáznál többen vettek részt s melyen a zónát a száznál is több táncoló párnak Veres Tóni és zenekara szolgáltatta. A tánc a legjobb hangulatban a kora reggeli órákig tartott.

A Hrabéczy Első Debreceni Gőzmű Vegytisztító és Ruhafestő részvénytársaság igazgatósága és feiügyelő-bizottsága mély fájdalommal tudatja szeretett és nagyrabecsült ügyészének

Dr. Csath Sándor
ügyvéd urnak

folyó hó 23-án, váratlanul történt megdöbbentően tragikus elhunytát. Fájdalmas részvétünk kíséri utolsó útjára, vállalatunknak alapításától kezdve mindvégig lankadatlan szorgalmu ügyészét. Emlékét örökké kegyelettel őrizzük

Legyen siri álma csendes!

A hajduböszörményi népgyűlés.

A függetlenségi párt mozgalma.

A hajduböszörményi függetlenségi és 48-as párt nagyszabású pártgyűlést rendezett vasárnap délután a kör nagytermében. A választópolgárok közül mintegy ezren vettek részt a pártgyűlésen és nagy lelkesedéssel sorakoztak a függetlenségi zászló mellé. A népgyűlésre megjelent dr. Juhász Nagy Sándor, a hajdumegyei függetlenségi párt ügyvezető elnöke, dr. Révi Nándor, a debreceni függetlenségi párt és dr. Szabó Ferenc a reform-társaság képviselője. A hajdunánási párt népes küldöttségében részt vettek: dr. Berencsy János kerületi pártelnök, Vad Imre, Kántor Miklós, Tóth Mihály, I. Tóth Dániel, Varga Sándor, Mirkó Sándor, Mikó Balázs, Oláh Miklós és mások. Hajdudorogról megjelent Tóth M. Pál megyebizottsági tag. Hajduböszörményről Simon Károly pártelnök, Farkas Gábor községi főbíró, Ábrók József, Simon Miklós.

Veszprémi István megyei pártelnök, Csiba Elek, Kömmerling János, dr. Loógh Béla és mások üdvözlő táviratokat küldöttek.

A népgyűlést Marjay Péter református lelkész, böszörményi pártelnök nyitotta meg és a megjelent vendégek üdvözlésével megállapította, hogy a pártgyűlésen a központon kívül képviseltették magukat a vármegye északi részének városai. Üdvözölte a megjelent vendégeket.

Ezután dr. Juhász Nagy Sándor megyei ügyvéd elnök szólott. Rámutatott arra, hogy itt van a felbredés és cselekvés ideje. Nem szónoklatokra hanem tettekre van szükség. A függetlenségi törekvést nem tudják elhallgattatni soha a hatalom emberei és ha ma vagyunk ezren, holnap leszünk tízezeren, holnapután százezeren és néhány hét múlva esetleg egy millió. Ha ma még felemeljük a még összecsavart zászlót, holnap kibontjuk, holnapután meglöbögatja azt a szél és néhány hét múlva talán tomboló viharban fog az bennünket vezetni. A mai rendszer önmagától bukik meg, mint ahogy a rohadó gyümölcs lehull a fárról. De nekünk ezt a bukást siettetni kell és ezért kell a cselekvéshez hozzáfognunk. Felhívja a figyelmet a nem sokára életbe lépő új választási összeírásra. Mindent el kell a pártvezetőségnek követniük, hogy az új választók közül minél nagyobb tömeg jusson bele a névsorokba. Ez az egyik feladat. A másik pedig az, hogy meg kell szervezni mindenütt a függetlenségi pártot. Hajduböszörményi bizottsági közgyűlésben is sok a függő elem és vannak nagy számmal közönyösek és ingadozók. A szervezés munkáját alulról kell megkezdeni minden egyes városban és községben. Mert mi a népért és a néppel akarunk küzdeni. Minden egyes város és község függetlenségi pártvezetőségének ez erkölcsi kötelessége és megvárjuk tőlük, hogy tegyék meg kötelességüket. A hajduböszörményi függetlenségi párt előjár jó példával. Kövessék mindenki ezt a példát.

Általános helyszínel fogadta el ezután a pártgyűlés Tardy Sándor böszörményi párttitkár indítványát, mely az elhangzott beszéd hatása alatt felhívja a községi pártszervezeteket, hogy tartsanak gyűléseket és szervezkedjenek.

Ezután dr. Révi Nándor tartott beszédet. Behatóan bírálta a mai tarthatatlan kormányzat rendszert s annak az alap gondolatát, hogy ebben az országban minden úgy megy, mintha a nép volna a kormányért és a munkapártért. Ezek az emberek mindent a maguk tulajdonának tekintenek s a népeknek nincs egyéb joga, csakhogy beszállítsa a közterheket, Hát nem az állam, a parlament, a kormány van a népért? Nem az kellene-e, hogy a nép érdekében dolgozzanak? Feje tetejére állított rendszer ez, melyet meg kell dönteni. A függetlenségi párt ma már nem csak a maga pártprogramjáért küzd, de ebben a pártban huzódott meg maga a nemzeti eszme. A függetlenségi párt most már magáért a nemzet rennmaradásáért küzd, akkor, amidőn a munkapárt el akarja az országot adni. A külföldről fenyegető nagy viharokkal szemben csak úgy állhat meg az ország, ha összetömörül a függetlenségi párt zászlaja alá.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után dr. Szabó Ferenc, a debreceni reform-társaság titkára szólott. Kifejtette, hogy a függetlenségi párt nem csak a közjogi elveket küzd, hanem a demokráciáért is. A párt a követelője és védője az általános választójog, a demokratikus birtokpolitika és a progressív adó elveinek. Ezután ösmertette az új választói névsorok összeállítását a magukat felvételre akarók jelentkezésének elve alapján fog készülni, hassanak oda, hogy az arra jogosultak minél nagyobb tömegekben jelentkezzenek.

Zajos éljenzéssel fogadott fel a beszéd nyomán, mely után dr. Berencsy János, a hajdunánási kerület pártelnöke emelt szót. Kijelentette, hogy bizonyos csüggedés érezhető most is sok ember lelkében. De e népgyűlés hatása alatt eloszlott és mindannyiukat lelkesedés és munkakedv tölti el. E népgyűléssel nem csak néhány szónoklat hangzik el, hanem a munka kezdődik meg. Bejelenti a nánási választókerület függetlenségi pártjának nevében, hogy a megindított mozgalomhoz szívvel-leléssel csatlakoznak és fogadal-

mat tesz, hogy a függetlenségi elvekért küzdeni és dolgozni fognak.

A hajduböszörményi párttagok óriási éljenzéssel fogadták a szomszédos hajdu kerület pártelnökének szavait. Ezután Simon Károly hadházi pártelnök, a párt régi kiváló harcosa tartott lelkes beszédet, melyben reá mutatott arra, hogy a hajduhadházi nép mennyire ragaszkodik a függetlenségi elvhez. Nagy hatással fejtegette a szervezkedés szükségességét. Végül Tóth M. Pál a hajdudorogi függetlenségi polgárok nevében csatlakozott a mozgalomhoz. Tóth M. Pált ez exponált helyen küzdő lelkes, bátor pártvezetőt is sokáig éljenzete a népgyűlés.

A beszédek elhangzása után Marjay Péter pártelnök tartott záróbeszédet, melynek során rámutatott arra az állítólagos tervre, hogy Hajduböszörményt, ezt a 30.000 lakosú várost, a régi hajdudorogi kerület székelyét, hol az új törvény alapján több, mint 4000 szavazó lesz, meg akarják fosztani önálló képviselőküldési jogától. Nem tudja, igaz-e ez a hír, de mivel komoly formában felmerült, addig is, míg erőyes akció indul meg, eleve tiltakozni kell ez ellen a jogfosztó szándék ellen. A népgyűlés az elnök tiltakozó indítványát elfogadta. Ezután Marjay Péter pártelnök a közönség általános éljenzése közt a gyűlést bezárta.

A népgyűlés után 100 terítékű közebed volt a vendégek tiszteletére, hol Marjay Péter pártelnök dr. Juhász Nagy Sándort, dr. Révi Nándort és a többi vendégeket szép szavakban köszöntötte. Szóoltak még: dr. Juhász Nagy Sándor, dr. Révi Nándor, Tardy Sándor párttitkár, dr. Kutassy Sándor ügyvéd, dr. Molnár István tanár és író, dr. Szabó Ferenc, dr. Berencsy János pártelnök, Kálmán Lajos és mások.

A vármegye északi részén tartott népgyűlés után most már a déli részen fog népgyűlést tartani a megyei párt, az ottani községek pártjainak bevonásával. A bösözörményi népgyűlés a mozgalom megindításával jelentékeny és maradandó hatást gyakorolt.

Csarnok. A kalandor.

— Regény. —

(Folyt.)

Egy régi ismerős.

Granby Care w, miként már említők, azal a szándékkal veté magát a pamlagra, hogy néhány órát aludjék. Nemcsak a félelmet, hanem a reményt is, mert mind a kettő egyaránt izgatta őt, ki akarta vetni szívéből, de sikertelenül. Álom sehogy sem jött a szemére s egy félórai hanykolódás után végre is felült a pamtagon s térdére könyökölve gondolkozni kezdett.

— Ez az Antonia, mormogá, még most is a régi ábrándos félbolond. Csak azt szeretném tudni, mi köze van leányomhoz? Én kiképeztettem őt, a természet szépséggel áldotta meg, aztán pénzt is hagytam nála; kell-e több ennél, hogy jövőjét megalapítsa? Hiszen csak menjen oda a márvány-kastélyba, mást se fog ott találni, mint füstölő romokat... Ha! ha! ha! kár érte, hogy azt a csinos házikót fel kellett gyujtanom, de hát mit teheték, mikor Ostrichtól minden áron szabadulnom kellett... még pedig örökre... Nekem valósággal futnom kell innét, mert el nem viselhetem némely dolgok felelevenítését. Miért is hozta elő Antonia őt — leányom anyját? Hah! mennyit szenvedtem s szenvedek most is, ha reá gondolok. Pedig sohasem vétettem neki. Szerettem őt forrón és szenvedélyesen s szerelmem ment volt minden önzéstől. És mégis... no de se baj! Talán megjő az idő, hogy a sors utamba hozza őt és ha elnyerem a vagyont, melyhez oly szép kilátásaim vannak... istenemre, rajta leszek, hogy felkutassam őt... és akkor... ámde lassan a testtel, a vagyont előbb meg kell szerezni. Fel tehát a hawkshedi prioritásba! Azt a jó Leslie öcsémet minden esetre meg kell látogatnom, testi egészségéről s a vagyoni állásáról személyesen tapasztalatokat kell szereznem. Kiskorúságának ideje alatt a vagyonnak óriásilag fel kellene szaporodnia, ami reám nézve minden esetre... ördög és pokol! ki az?

Az ablakon keresztül, hova Grandy merő véletlenségből tekintett, egy sötét emberi alak kandikált be a szobába.

Granby nem volt gyávának mondható, de bőven kijutott neki az on nyugtalanságból, mely minden gonosz osztályrésze.

Legott arra a gondolatra jött, hogy az ember csakis őt keresi s hogy itt léte nem jót jelent. Egyuttal azt is belátta, hogy csakis erőyes és bátor fellépése által menekülhet ki a kelepceből.

Fel is emelkedett rögtön a pamlagról s a pítvarba lépett. Első gondolata az volt, hogy Sírúst, az erős házi ebet teszi szövet-ségessévé e válságos helyzetben.

Már füttentésre illeszté össze ajkait, midőn egyszerre kigyó sziszegéshez hasonló suttogás ütö meg fülét.

— Ne fáradjon, ha! ha! ha! Talán bizony nem is ismer! Én vagyok, Fragment, önnek régi szolgálója, barátja, jobb keze... ha! ha! ha! ha!

Granby felismerte a hangot s összerázkódott. Feje zugott, füle csengett, lélegzete elállt s közel volt az összeroskadáshoz.

— Az ördögbe! Hogy került ez az ember ide? Bizonyosan megszökött. Valóban a baj mindig párosával jó. Hogy a pokol fenekére szállna a hitvány csavargó!

Pillanatnyi gyöngeségét leküzdve, ki-jebb lépett s szembe állt a nem szívesen látott vendéggel.

Ez a jövevény inkább csontvázhoz hasonlított, mint élő emberhez. Szemei mélyen üregelkbe húzódtak vissza s hegyes arc-csontjain csaknem a szakadásig feszült meg

a bőr, ruha csakugy lötyögött rajta s a frakk mely száraz derekát körülölelte, legalább is husz év előtt került ki a szabó műértő kezéből.

A legelső gondolat, melyet ezen ember maga iránt keltett, az volt, hogy az éhség viselte őt meg ennyire.

Valósággal, a sóvár tekintet, a száraz ajk, a sziszegő beszéd, minden arra mutatott, hogy éhesebb, mint a puszták rettentő ebe.

Csak az volt a csodálatos, hogy nyomorusága dacára még msolyogni is tudott. Minden szavát nevetés követte s midőn Granbyt kilépni látta, szinte ugrándozott örömben.

Granby mély undorral tekintett reá: — Csakugyan te vagy, Fragment? — kérde.

— Oh marquis! Oh! marquis! Hát ki lennék? — sziszegé a csontváz.

— Hallgass, te tökfikó! — rivalt reá Granby. Nem tudod, hogy nem szabad régi címemen szólítani? Hogy jöttél ide? Mint szabadultál ki a gályarabságból?

— Csak úgy, mint ön — megszökötem, feltele Fragment. Az ablakrostélyokon keresztül bujtam magam s hatvan lányi magasból a tengerbe ugrottam. Egy angol hajó felvett s minthogy egy matróza éppen hiányzott, felcsaptam helyettesnek és segitettem a hajón, amint tellett tőlem, csakhogy Liverpoolba szállisanak.

— Hát engem hogy tudtál megtalálni? — kérde Granby komoly tekintettel.

— Hát csak úgy, mert szükségem volt önre. Az angol bankárok módfelett óvatosak s egy fabatkányit sem akartak hitelezni.

(Folyt. köv.)

APOLLO

Ma utoljára.

Betty Nausen,

hirneves dán művésznő felléptével.

Azutolsóakadály

Egy huszártiszt regénye 4 felvonásban.

Mától kezdve mindennap!

Kizárólagos joggal.

A gör. kath. püspökség
elleni merénylet minden
:-: részletével :-:

A szerencsétenség áldozatainak temetése.

Helysini felvétel.

Rendes helyàrak.

Előad sok kezdete 5, 7 és 9 órakor.
5 órakor félhelyàrak. Trafik és kedvezményes jegyek érvényesek.

Gyomorgóros, kólíka étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkifejebb háziszor a

Hollandi

GYOMORCSEPPPEK.

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható: 1465

Mihalovits Jenő

gyógyszertárban

DEBRECEN.

Külsőleg és belsőleg

egyaránt legbiztosabb hatású háziszor a

PALMA

Próbaüveg 40 fillér.

Kapható:

Dr. Szelényi Árpád

gyógyszerésznél

DEBRECEN,

Piacutca 30. 73

KONCZ

FEST :-: mindennemű ruhát kifogástalanul. Gallérok és kézelők
TISZTÍT mosása és vasalása pontosan eszközöltetik. **Telefon 701.**
Flóközletek: Batthyány-u. 2., Csapó-u. 17. Debrecen, Arany János-u. 10 sz

Apró hirdetések egyszeri beiktatásán 10 szög 50 fill. minden további szög 5 fill. vastagabb betűkből 10 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések díja előre fizetendő. Vidékről apró hirdetések díja levéljegyekben is beküldhető.

Levelezés.

Egy
jó megjelenésű fiatal ember, fiatal asszony barátságát keresi „Pesti fiu” jelige a kiadóhivatallalban. 1528

Allandó
25 és Árva leány 73 jelzett helyen levele van. 1535

Árva
jeligére levél a kiadóban. 1547

Hétfőn
délután fél kettő órákor Csapó-u. villanyoson s burgundiánál leszálló bájos kis szőke hölgyet kéri barna balmúja a főpostán levele van „Első látás” jeligére vegye át. 1516

Jelentkezzen!
aki még nem tudja, hol van, az egész Debrecen által előnyös áraitól ösmert Hatvan-utcai Hírlapszerzőt! 1518

A
német nyelvmesternek levél van a kívánt helyen M. Sándortól. b/27

Ajánlat.

Reform
fűző már az kor. 520 filléres is teljesen modern formát ad. Nagy választék Benyáts E. főtéri üzletében. 231

Kislejtetett
kezdti kézimunkák kaphatók Benyáts Emil főtéri üzlet kézimunka osztályában. 232

1912-ik
évi érmelék (Bihardiószegi) borhektoliterenkint is vásárolható, a helybeli kegyes rendieknél Varga utca 2. sz. 36

Milka
és Gala Péter tejcsokoládék friss érkezésben kaphatók mind a hat Deutsch üzletekben. 42

Villám
1911-1913. évi teljes év folyama kapható a kiadóhivatallalban.

Édes
ürmös, kitűnő jó 1 liter egy kora, új bor 76 f. Csapó-utca 49. sz. a. b. 26

Kiadó
3 szobás udvari lakás május elsejére, Szent Anna 29. 37

Budapesti
fodrászú divatosan fésült és onduló, manikűröz, ajánlják az úri házakhoz, eime megdöbbentő Szent Anna-utca 1. szám, a hármesterénél. 1517

Elegáns

angol kosztümök, bármilyen estélyi és alkalmi ruhák, pontosan és jutányos ár mellett készülnek

Moskovitznál,
Széchenyi-utca 24.
Plissézozás és guvlérozás díjtalan. 283

Király kávé
mégis a legjobbak! Fő-üzlet Dégenfeld-tér 11. Fióküzlet Csapó-utca 17. a mozi átjárójánál 27

Irodának
alkal. kapu alatti földszinti moderna 2 szobás garcon lakás azonnal is kiadó, Hunyadi-u. 17. 1532

Üzlethelyiségek
kiadó Hunyadi-u. 17. 1533

Nyomató-utca
2 utcai butorozott szoba azonnal kiadó villannyal. 1530

Több
lakás kiadó Hunyadi-u. 17. 1534

Házikisasszony
ajánkozik idősebb urileány, a háztartásban, kézimunkában, varrásban jártas. Vagy élteesebb urnó mellé társalkodónőnek. Kovács Lujza Debrecen, Kigyó-utca 25. 1537

Butorozott
szobba azonnal kiadó Piac 19. II. jobbra. 1538

Túszfa
száraz, mázsája cserifa 2 kor. 60 fillér, bükkfa 2 kor. 80 fillér felaprítva, hazaszállítva. Schwartz, Agárdi-u. 6. Telefon 1204. 1541

Egy
jó családból való leány, ki főzéshez és varráshoz ért, házi teendők elvégzésére ajánkozik csekély fizetésért, Nap-utca 4. 1510

Kiadó
kerti lakás, I. emeleten 2, esetleg 4 szoba, konyha, villanyvilágítás, kert használat, Tócskeri István-ut. 46. Értekezni Hunyadi-u. 23. 1523

Illatszerek
24 illatban érkeztek 5 és 10 grammként kímérve 40-50-70 és 90 f. árakban rövid ideig kapható, illatszertár, Hatvan-utca. Csodás illatok. Parfüm-kezelők érdeklődjenek. Hason cikkek kedvező árban. 1519

Lakás.
A Tisza-palotában 2 utcai szoba, elő-, fürdőszobával és mellékhelyiségekkel 1914. május 1-ig kiadó s azonnal elfoglalható. Értekezni Péterfia-u. 31., utcai lakásban. 1544

Kereslet.

Aranyat,
ezüstöt, zálogcédulát vesz Steiner Mihály, Csapó-utca 27. 40

Kisasszony,
ki ügyvédi irodában dolgozott, szerény fizetéssel állást keres. Levelet a kiadóba kér szorgalmas jeligére. 533. sz. 1408

Szövmunkalást
5-10 holdat elfogadok, Bihari telp. Keresztési-utca 47. 908

Ügyes
varróleányok üzleti munkára géppel felvételnek, Paesirta-utca 40. 1528

Munkás
leány felvétetik Waaha, gözmosógvár. 1522

Ügyes
fiatal embert 16-17 éves felvétetik Hatvan-utca 7. bodegában. 1546

Takarítónő
jó bizonyítványokkal felvétetik Ferenc József-ut 17. sz. 1539

Kézimunka
üzletben jártas kisasszony azonnal felvétetik Dénes, Piac-u. 58. 1536

Egy
komoly, jobb érzésű nő, ki a háztartásban jártas és gyermekek gondozását vállalja, felvétetik József király herceg-utca 7. Weisz. 1520

Világos
száraz butorozott szobát keresek, esetleg ellátással. Ajánlatokat ár megjelölésével „Otthon” jelige alatt a kiadóba kérek. 1540

Szerény,
komoly, megbízható nagykeresztény leány kiszolgáló leánynak felvétetik. M. Iparcsarnok, pályaudvar. 1343

Eladás.

Szentgyörgytallér
arany, aranyfogalattal, karperecre vagy nyakláncra alkalmas, 20 koronáért eladó. Cim a kiadóhivatallalban. b/14

Gramofon
lemezek megvételre kerestetnek bodegában, Bethlen-, Mosler-utca sark. 1531

Kisebb
fűszerüzlet berendezés és egy hosszú asztal eladó, Hemok-utca 105. 1529

Eladó
4 drb. hízott sertés Jókai-utca 19. 1542

Szent Anna-utca
legforgalmasabb részén szép nagytelkű ház eladó. Cim megtudható a kiadóban. b11

Csödtömegeladási hirdetmény.

Alólirott tömegmondnok ezennel közhírré teszem, hogy az ideiglenes csödválasztmány javaslata a debreceni kir. törvényszék, mint csödbíróság által hozott 5377/1914. sz. végzése alapján s közadós Blaszc Ede debreceni borkereskedő cég csödtömegéhez tartozó s: I. a leltár 1-529 tétel szám alatt összesen 13647 kor. 13 fillér beszerzési árral felvett különböző cipőfelsőrészek, felső és talpbőrök, papucskok, cipőkészítéshez való kellékek, gummisarkok, csatok, gombok, bélészövetek, kenőcsök és különféle egyéb kellékek; II. a leltár 530-551 tétel szám alatt összesen 1803.80 K beszerzési árral felvett üzleti berendezés és üzleti berendezési tárgyak, az itt I. és II. alatt felvett külön-külön tömegben zárt írásbeli ajánlat után eladásra kerülnek. A bánatpénz az I. alatt felvett tömegre nézve 916.53 koronában, a II. alatt felvett tömegre nézve 50.45 koronában állapították meg. A zárt írásbeli ajánlatok, melyekhez a fent megállapított bánatpénz készpénzben mellékelendő, alólirott csödtömegmondnokhoz legkésőbb 1914. március 4. d. e. 12 óráig adandók be s az ideiglenes csödválasztmány a csödbíróság utlagos jóváhagyásából feltételezotlen ugyanazon nap d. u. 5 órákor ugyancsak az alólirott tömegmondnok irodájában tartandó ülésen fog az ekkor felbontandó ezen ajánlatok felett dönteni s az eredményt azonnal kihirdeti. Ugy a csödválasztmány, mint a tömegmondnok fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon határozhatson, hogy esetleg az egyes vagy az összes ajánlatokat indokolás nélkül visszautasíthassa és az értékesítésre nézve későbbi időpontot avagy más módot válasszon. Az eladásra kerülő árak mennyiségéért, minőségéért, feltéri tévedésekért sem a csödválasztmány, sem a tömegmondnok felelősséget nem vállal s az ajánlat elfogadásától kezdve az árut érhető veszély a vevőt terheli. A vételi illetéket egyedül vevő köteles fizetni a vételáron felül.

Az eladásra kerülő árak és berendezés részletes kimutatása, alólirott tömegmondnok irodájában (Debrecen, Piac-u. 77.) naponta d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig megtekinthető, maguk az árak és a berendezés pedig alólirott tömegmondnok közbejöttével kívánatra a Debrecenben, Dégenfeld-tér 4. szám alatti üzlethelyiségben minden d. u. 3-6 óráig tekintethők meg.

Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatott, illetve a vevő tartozik a vételárát és a vételi illetéket az ajánlat elfogadását követő 48 óra alatt az alólirott tömegmondnok kezéhez kifizetni, az árakat illetve berendezést az üzlethelyiségből 4 nap alatt elszállíttatni. Ha azonban vevő az üzletet ugyanazon helyiségben tovább óhajta folytatni, ugy ez irányban alólirott tömegmondnokkal 1914. augusztus 1-ig terjedhető előre megállapodást köthet. Az átvétellel, valamint az elszállítással járó költségek vevőt terheli. A visszautasított ajánlatokhoz mellékelv bánatpénz letevőknek elismervény ellenében fog kiadatni. A letett bánatpénz után kamat nem fizetetik. Ha a vevő az ezen hirdetményben megállapított feltételeknek, különösen vételár fizetési és árvételi kötelezettségének pontosan eleget nem tenné, bánatpénze a csödtömeg javára elvész, az újabb értékesítés pedig vevő veszélyére és költségére fog eszközöltetni.

Debrecen, 1914. február 24. (Piac-u. 77.)

Dr. Hódy Béla

ügyvéd,
a közadós Blaszc Ede borkereskedő cég csödtömegmondnoka.

Gazdasági építkezésekben specialisták

Benedek Máttyás és fia

cég

Érmihályfalván.

Dohányszárító szinek, istállók, magtárak, különféle rendszerű cselédházak, mezőgazdasági szeszgyárak építését a legjobbnak talált rendszerek alapján szakszerűen végzik.

Terveket és költségvetéseket megkérésre szívesen készítünk.

Ermelékli I. ma. fedő **NÁDDAL** állandóan rendelkezünk. 238

TAVASZI

Újdonságok, gyönyörű
costüm kelmék érkeztek

Kontsek Kornél

divat-áruházában,

melyet a nagyérdemű közönség szíves figyelmében ajánlunk.

497-1914. P. szám.

Hirdetmény.

A debreceni kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Debrecen város közigazgatási bizottsága részéről bemutatott kisajátítási terv alapján a m. kir. államvasutak kérelmére egyenlő arányban Bakóczy Mihály és neje Arany Erzsébet nevű álló debreceni pusztanagycseri 69. számú tkvi. A x 4. r. 1131-538 hrszám és 21509 kataszteri helyszínelési számú 13 hold 944 négyszögöl területű ingatlanból 120 négyszögöl területű kaszállóra nézve az 1881. XLI. t.-c. 46 §-a alapján a kártalanítási eljárás megkezdésére határnapul 1914. február hó 27. napjának délelőtt fél 11 óráját a nagycseri vasúti állomáshoz a helyszínére kitzúte, amikor a közigazgatási eljárás folyamán megidézett, de meg nem jelent kisajátítást szenvedőket a jelzálogos hitelezőket oly figyelemzettel, hogy a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozat meghozatalát elmaradásuk nemakadályozza, megidézzi.

Debrecen, 1914. február hó 6-ik napján.

a kir. törvényszék, mint birtokbíróság.

Kulin sk. elnök. Czippott György sk. előadó

A kiadvány hitelűl:

261

Pusztay kiadó.

78-914.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Ujléta község tulajdonát képező korcsmaház 1914. március 4-én délelőtt 10 órákor nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Bővebb felvilágosítás az előjárásnál nyerhető.

Ujléta, 1914. február 22.

Váry Ferenc
jegyző.